

Een Praatje over Jan de Witt.

Dat nu kon de mindere man niet, en Jan de Witt had te weinig onder het eigenlijke volk verkeerdt, om een groot gevoel te verstaan hetwelk zich niet onder woorden laat brengen. Hij dacht aan napraten, aan het aanvuren der predikanten, aan het opstoken door eerzuchtigen. Hij wist het wel, dat dit gevoel onder 't volk leefde! „Nauwelijck den 1000^{en} mensch van 't gemeyn gepeupel (is) van die opinie vry”, betuigde hij zelf. Maar het moest hem, den grooten verstandsmensch, den krannigen staatsman, den scherpen denker, een gruwel zijn, dat men om het Stadhouderschap riep voor... een kind.

Dat waren velen met hem eens.

Wel — aldus schreef een zijner partijgenooten — het nageslacht zal het later werkelijk niet kunnen gelooven, „dat strijdbare volken in verlegenheit heyl hebben gezocht bij een kleyn jongetje, dat de luyeren noch niet ontgroeit was”.

Jan de Witt trad ook met kracht tegen dit gevoelen op, hetwelk hem een onnoozelheid moest lijken. En bang voor oproer of tumult was hij niet. Toen hij nog slechts pensionaris van Dordrecht was, werd hij eens met eenige andere heeren afgevaardigd naar Zeeland, om het kiezen van een Kapitein-Generaal tegen te werken. Het gepeupel — als wij, om in zijn geest te spreken, ook eens zoo de Oranjegezinde Zeeuwen mogen noemen — heeft het dien heeren afgevaardigden bang genoeg

gemaakt en hun leven heeft ernstig gevaar geloopen. De Witt echter wist van vreezen noch beven. 't Hoorde zoo'n beetje bij die bezending vond hij, en in alle kalmte bracht hij er verslag van uit. Ja, zoodanig minachtte hij die toch inderdaad levensgevaarlijke woelingen, dat hij er zelfs door uit den deftigen plooi geraakt is en er om gelachen heeft. „Ze wilden”, zoo ongeveer drukte hij zich uit, „er ons zeker voor bewaren, dat we door de Zeeuwsche koortsen of andere kwellende ziekten

lang gepijnigd zouden worden, „ende dat wy de reyskosten om t'huys te vaeren wel souden mogen spaeren”. Want als ze hem doodgeslagen hadden, zou het niet meer noodig geweest zijn „ons jacht met spijs ende dranck voor onse personen te voorsien”. Welk een uitgelatenheid, maar ook welk een diepe, grievende kleinachting van „het grauw”!

We hopen elders nog meer dan eens van onzen grooten

raadpensionaris te vertellen, doch voor we hier een einde maken aan ons huiselijk en familiaar bezoek aan hem, moeten we toch nog even terugkomen op de manier, waarop hij leefde.

We deelden mede, dat hij een jaargeld van 3000 gulden had en noemden dat niet veel. Nu kon men voor dat geld in die dagen veel meer doen dan tegenwoordig. Maar zelfs toen hij nog ongetrouwd was, kon Jan de Witt er al niet van rondkomen. Toen hij tot raadpensionaris benoemd was, moest

ANNA VAN DE CORPUT, ECHTGENOOTE VAN JACOB DE WITT,
(NAAR SCHILDERIJ VAN J. DE BAEN, MUSEUM TE DORDRECHT).